

O jaké republice sním?

Kateřina Švihelová

Mensa gymnázium, o.p.s.

Praha 6 - Řepy

„Tam přichází želva, Velká A'Tuin, a pomalu se prodírá mezihvězdnými proudy, nemotorné končetiny obaleny jinovatkou zmrzlého vodíku a prastarý krunýř zbrázděný krátery po dopadu meteoritů. Oči velikosti moří, zakalené revmatismem a prachem rozpadlých asteroidů, upírá neochvějně k Osudu. V mozku větším, než město probíhají s geologickou pomalostí myšlenky, které se upínají k jedinému – k váze. Většinu váhy samozřejmě tvoří Berilia, Tubul, P'Phon Velký a Jerakeen, čtyři obrovští sloni stojící na krunýři želvy, na jejichž mohutných, hvězdami ožehnutých hřbetech spočívá koláč Světa. Svět je po okrajích lemován třpytivými závěsy dlouhých vodopádů a překlenut nebeskou bání v barvě modři dětských očí.“¹

Tak popisoval Terry Pratchett svůj fantastický svět Zeměplochy. Byla plná magie, křivolakých uliček plných překvapení a samozřejmě želvy a slonů, jež vše nesou na svých zádech a ani si nestěžují. V této eseji bych se ráda nejprve zaměřila na zdůvodnění, proč přesně tohle je republika, ve které bych žít rozhodně nechtěla.

V první řadě nemáte čtyři roční období, jako máte na planetě Zemi, ale máte jich rovnou osm. Po krátkém zamyšlení určitě každý dojdeme k názoru, že minimálně jedno roční období, jež zde na Zemi zažíváme, naprosto nesnášíme. Ve výsledku je jedno, zdali se jedná o léto, kvůli nehoráznému horku nebo zimu, naopak kvůli příšernému chladu. Každý jednoduše má jedno neoblíbené období. A teď si představte, že toto své neoblíbené roční období zažijete každý rok ne jednou, ale dvakrát! Do toho vás pak samozřejmě čekají i doby, jako je například den Krutolivu, jež je pojmenovaný podle krutého přílivu. Už na Zemi normální přílivy často způsobují problémy. Ani si nechci představit, co musí způsobit takový krutý příliv.

Další věcí je samotná koncepce planety. Ano, máte obří želvu a na ní čtyři slony. Obě zvířata jsou to celkem pomalá a když z nich na chvíli ztratíte zrak, tak ztratíte i je. Pravda, o slonech se říká, že mají výbornou paměť, tak snad nezapomenou, že na nich závisí životy tisíců a nerozhodnou se, že želvu, jež je nese na svém krunýři, jednoduše neopustí a nepůjdou si hledat malé planetky, standartního, kulatého vzezření, které mohou sníst. Nebo si zahrát vesmírný golf se svými choboty.

Větší problém se zvířaty, jakožto nosiči celého světa ovšem vidím v tom, že jsou to živí tvorové. A všechno živé jednou zemře. A co se stane se Zeměplochou, když její hlavní pilíře jednoduše odumřou? Neřekla bych, že to bude zrovna něco dvakrát krásného. Zajisté, velká šance je, že tato zvířata zemřou v době, kdy vy na Zeměploše už dávno žít nebudete. Ale zároveň je i šance, že tam žít budete. A jelikož pravděpodobně neexistuje doktor vesmírných zvířat, který by dokázal určit dobu, kdy tato zkáza, konec světa, dovolíte-li, nastane. Díky tomu vás zkrátka a jasně čeká život ve strachu, že vy z této dvojice člověk – vesmírná bytost, nebudete první, kdo podlehne smrti.

1 PRATCHETT, Terry. *Barva kouzel*. Praha: Talpress, 1993. Úžasná Zeměplocha. ISBN 80-85609-28-2.

Třetím hlavním problémem je pak celá koncepce Okraje. Naše planetka je kulatá, takže vám jednoduše nedovoluje přepadnout přes okraj. Žádný okraj totiž nemáte. Zeměplocha okraj má, a dokonce si je jej tak vědoma, že jej pojmenovala velmi výstižně – Okraj. Jestliže se k němu dostanete sklouznete z něj a odsoudíte se k nekonečnému brázdění vesmírem. To zní samozřejmě krásně, moci plout galaxiemi, navštěvovat jiné světy a poznávat místa, jež nikdo nikdy neviděl. My ovšem víme, že to není pro lidské tělo úplně možné.

Pokud zadržíte dech, vaše plíce explodují, což pak bude mít za následek spoustu dalších explozí orgánů a zajisté vaši smrt. Pokud dech ovšem nezadržíte, tak se naopak udusíte, protože ve vesmíru se zkrátka kyslík potřebný k životu nenalézá. Vaše srdce pomalu začne přestávat bít, vy omdlíte a vaše tělo se pak bude pustě a bez života potloukat vesmírem, bez možné záchrany a bez nějakého rozkladu. Možná pak samozřejmě na nějakou planetu narazí, jejíž gravitace vás přitáhne a vy v ohnivém proudu, jako meteor, dopadne na povrch a jestliže neshoříte, tak se po pár letech rozložíte.

Když nad tím tak přemýšlím, tak možná meteor, jež údajně zničil dinosaury, byl jen tělo bezvládného člověka, jež přepadl přeš Okraj Zeměplochy. Myslím, že je tedy jisté, že Zeměplocha není místem, zemí, republikou, chcete-li, na které je život zrovna ideální. Také proto o takovém životě nesním.

Kdybych měla o životě někde jinde, než momentálně žiji, snít, tak se rozhodně bude jednat o místo, jež se nalézá na kulaté planetě, s pevným, neživým jádrem a s co nejméně, ideálně naprosto bez, ročního období zimy a chladu.

Kromě toho by se také určitě hodilo, kdyby dané místo bylo buďto plné kouzel a magie, kterou bych také mohla ovládat anebo plná úžasných technologií, ke kterým bych samozřejmě měla plný přístup. Představte si totiž například svět čar a kouzel v Bradavicích. Máte zde hromadu kouzelníků, jež se svému umění magie učí a zlepšují se v něm, tvoří přímo zázraky a velmi si to užívají. Ale vy jste Argus Filch. Moták, tudíž syn kouzelníků, který ve světě magie žije celý svůj život, ale sám ji neovládá. Není divu, že jeho jediná známá je kočka. Nemluvě o faktu, jak rád mučí, nebo alespoň o mučení kouzelníků rád mluví. Kdo by se mu divil. Je to nečaroděj ve světě čarodějů. Takhle se rodí padouši a padouchem rozhodně být nechci.

Na druhé straně máte, dejme tomu, Sakaar, planeta známá z Marvel světa, kam se hromadí odpadky z celého vesmíru. Mezi tyto odpadky patří samozřejmě slupky od banánů, staré, děravé oblečení a další krámy. Taky tam ale patří vesmírné lodě a technologie, které kdy byly vymyšleny po celé vesmírné šíři. Planeta je tedy velmi vyspělá, může hromadit technologie, umění a výrobky ze všech koutů vesmírů a prosperovat z nich. Ale vy jste Korg, šutříkovitý týpek, který nevytiskl dostatek letáků a skončil v aréně, kde jeho jediným cílem je bojovat o život a smrt. Takže vidí všechnu tu úžasnou technologii všude kolem sebe, ale jediné, co může udělat, je vzít si zbraň a jít zabíjet. Ani hra kámen-nůžky-papír mu nemůže pomoci. To jednoduše taktéž není pozice, na které bych se chtěla někdy ocitnout.

Co se tím snažím říct je, že nehledě na vymoženost republiky, o které bych snila, chtěla bych mít právě k těmto vymoženostem přístup. Nechci pak skončit jako uklízeč, či jako vrah v aréně. To mě vsutku neláká.

Všechny tyto mé dosavadní body se týkaly spíše řekněme fyzického hlediska mé vysněné republiky, proto bych se v druhé části, tedy této, ráda zaměřila na hlediska spíše imaginární. Koneckonců, celá tato moje republika je pouze imaginární.

Moje ideální republika by měla krále, či královnu. To by ovšem moji republiku dělalo monarchií, a tudíž by nesplňovala jednoduché zadání – být republikou. Myslím si totiž, že hlava státu, jakožto monarcha, je o dost lepší nežli nějaký prezident. Následník trůnu je

prakticky už od narození vychováván k tomu, jak tu zemi řídit, může být tedy v mnoha věcech mnohem kompetentnější než nějaký člověk, co si jen tak řekl, že si kandiduje na prezidenta a ono se mu to povedlo. Hlavním důvodem pro moji lásku k monarchii je ale samozřejmě fakt, že pak můžete jít do světa a říkat „no, my máme krále a princezny a je to fakt hustý.“

Ale opusťme od monarchie, protože to má republika být nemůže. To je zásadní problém této eseje, jelikož její zadání se v mém případě navzájem vylučuje. Má dvě pravidla – má to být mé vysněné místo a zároveň to místo má být republika. A pro mě, mé vysněné místo je monarchie, která je usazena někde na pevné, kulaté planetě. Mohu tedy dále psát o nějaké republice, ale v tom případě už nebude mou vysněnou, nebo mohu psát dále o monarchii, v tom případě to však už nebude republika.

Já tedy volím třetí možnost, což je něco, za co by mne řecká bohyně Hékaté zajisté pochválila, a nebudu o uskupení hlavní moci v mém místě vůbec mluvit. Nebo také mohu svou monarchii nazvat Republika a pak jen předstírat, že v zadání máte pouhou gramatickou chybu.

Určitě bych si přála, aby to bylo místo, kde máte přístup ke všem seriálům, filmům a knihám, které lidská civilizace kdy vytvořila, a ještě k tomu zadarmo. Nejenže by mi to dovolovalo trávit víkendy neustálým sledováním všech, včetně dávno ztracených dílů, Doctora Who a přečíst všechny fantasy knihy od Tolkiena až po George R. R. Martina, ale všichni obyvatelé tohoto státu by mohli objevit tajemství, o kterých se ani těm nejlepším archeologům ani nesnilo. Všechny spálené knihy během různých období? Máme je! Nepublikované a dávno ztracené knihy všemožných autorů? Máme je! Filozofická díla starých Řeků, jež se nedochovala celá? Máme je! Jednoduše by se z toho stala nová kolébka vědomostí. A to je přesně něco, co lidstvu rozhodně neuškodí.

Pak bych také chtěla mít jakýsi systém, který bude doopravdy zajišťovat bezpečí všem lidem a zvířatům bez domova, a nějaký domov jim zařídí. Nestane se vám tedy, že na ulici potkáte žebrající lidi a na kost vyhublé psy a kočky. Všichni budou mít teplý domov s jídlem, pitím a budou v bezpečí.

Mým posledním bodem, co by moje vysněné státní zřízení mělo splňovat, je, aby se policejní jednotky jmenovaly cvikla. Ve výsledku je jedno, jaký bude oficiální jazyk celé země, ale ať to bude cokoli, tak policie by se měla jmenovat cvikla. Je to sice slovenské označení pro červenou řepu, ale je to tak úžasné slovo, které se přesně na tuto pozici hodí.

V závěru eseje bych tedy ráda shrnula, že má republika rozhodně nemůže mít okraje, ze kterých se dá spadnout, příliš moc zim a má obsahovat všechnu zapsanou moudrost, která se kdy na Zemi objevila. Jednoduše dokonalé.